



Ignacio Martín Jiménez

En el nostre anterior article sobre *Con faldas y a lo loco*, de Wilder, analitzàvem com la comèdia sorgeix de la confrontació, impossible de conjugar, de dos personatges/prototipus: generalment és impossible (en la seqüència comentada del tren, perquè tot es constitueix com un espai de l'hiperfemení, sense contrapartida possible). Sota la seva aparent simplicitat, sota la seva capa de comicitat, la comèdia entranya, pensam, una densitat simbòlica molt més gran que no la que generalment s'ha volgut veure. La comèdia referma, a la seva manera, els fonaments perquè l'encontre entre l'home i la dona sigui possible, sigui pensat: i dic "a la seva manera" perquè ho fa inicialment

mostrant en quines condicions aquest no és viable, resulta espai de malentesos.

Aquest és el cas del fotograma que reproduïm de *Me siento rejuvenecer*, de Howard Mawks (1952). Ella i ell en el just lloc travestit, allà on el seu encontre, lluny de ser fructífer (com a tal) és un pur fregament del que surten espurnes, agressions al sentit coherent: riàlia. Com a les comèdies de Wilder, però com en bona part del cine clàssic sense més epítets, els personatges abans de culminar el seu encontre definitiu s'ubiquen en el costat equivocacat. Al nostre fotograma, ella adopta una posició masculina, i ell una posició summament femenina. Veurem per què.

Ella (s') exhibeix, rígida, segura, amb una precisió excessiva. És tota geografia, és tota signe: les ratlles que recorren ordenadament i ferriament el vestit, els angles rectes dels segments corporals, la seva disposició perpendicular a la mirada de l'espectador, així ho denoten. Tot en ella és hiperbòlic: i no parlem ja del seu contorn, ferriament marcat sobre una paret de fusta (material que

en la percepció gestàltica de l'espectador evoca l'oposat, el natural), ni només d'aquest gest mitjançant el qual sembla fer ús del dret de camada en el sentit medieval i simbòlic (posar la cama en el llit del vasall, i no aquella deformació que les nits més febroses han recreat). Parlam, per exemple, d'aquest triangle equilàter en què s'inscriu la seva figura, i un dels costats de la qual (eix cap-sina-taló) apocopa la virilitat de l'home posada en qüestió de moment, (¿on amenaça trepitjar, o, almanco, què hi ha darrera d'aquest taló que ocupa una posició privilegiada en la composició espacial?). També la mirada és de superioritat, el seu gest de torero que amb summa precisió i servint-se d'aquesta improvisada capa que és la seva falda, "toreja" la mirada de l'home.

Un home, dit de passada, que ocupa una posició summament femenina: assegut pudorosament en el límit del sofà, amb les cames plegadetes i el capell que prova de protegir-li els genolls (una altra forma de magnificar les de l'actriu), adopta una posició excèntrica des del punt de vista compositiu. No és debades: es troba en fuga, i si bé els objectes de l'habitació del costat de la dona mostren un cert equilibri, la paret, el sofà i quan ha de veure amb el costat de l'home mostra la seva desprotecció, el seu estar al límit del que se sosté. L'home exhaurirà així la seva paraula: no pot dir res des d'aquesta hipercorrecció femenina i tova, excessivament tapada, i per tant ell és tot callada mirada unes ulleres gruixades, els vidres de les quals magnifiquen l'acte de veure-hi fins a un extrem gairebé dolorós, ho expliquen, en la clau paròdica que adopta la comèdia. La seducció masculina de l'actriu s'enfronta al silenci radical de l'home, a la seva mirada desbocada i fins a un cert punt terroritzada, no poc femenina, que el llança perillosament cap endarrere, cada vegada en un angle més difícilment sostenible.

Ja falta, doncs, poc perquè l'anhelat encontre sexual sigui possible. Hi falta, ni més ni manco, que cadascú n'assumeixi el seu paper respectiu, el seu sexe, la seva diferència, que acaben amb la seva més que "faceciosa" *perillosa* ambivalència. ❖



"Surts com una joveneta, però has de tornar convertida en una estrella."
Baxter a Keeler abans del seu debut a *La calle 42* (1933), de Lloyd Bacon i Busby Berkeley